

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. IX. Adulti sufficienter instructi, si desit justa causa, jure divino Baptismi susceptionem diu differre prohibentur; convenit equidem duo Baptismi solemnis tempora, esti multi adhuc restent ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

113. Hanc esse mentem D. August. colligo
 8. August. insuper ex his, quæ habet ibidem c. 22.
 Rom. 10. v. 10. ibi: *Quantum itaque valeat etiam sine visibili
 Sacramento Baptismi, quod ait Apostolus: Cor-
 de creditur ad iustitiam, ore autem con-
 fessio fit ad salutem, in illo latrone declara-
 tum est; sed tunc impletur invisibiliter, cum my-
 sterium Baptismi non contemptum religionis, sed
 articulus necessitatis excludit.*

Nam multo magis in Cornelio & amicis
 eius, quam in latrone (cum Christo cruci-
 fixo) posset videri superfluum ut aqua etiam
 tingerentur, in quibus iam donum Spiritus san-
 cti, quod non nisi baptizatos alios accepisse sancta
 Scriptura testatur, certo quoque indicio, quod illis
 temporibus congruebat, cum linguis loquerentur,
 enumerat; Baptizati sunt tamen, & in hoc factio
 Apostolica extat auctoritas, baptizandi scilicet
 eos, quos ante Baptismum constat accepisse
 Spiritum sanctum per Baptismum
 Fluminis. Usque adeo nemo debet in quolibet
 proventu interioris hominis, si forte ante Baptis-
 mum Fluminis usque ad spiritalem intellectum
 pio corde profecerit, contemnere Sacramentum,
 quod ministrorum opere corporaliter adhibetur,
 sed per hoc Deus hominis consecrationem spiritali-
 ter operatur, dans fidei, spei & charitatis aug-
 mentum, sicut scriptum est: *Qui iustus est
 iustificatur adhuc.* Apoc. ult. v. 11.

Et inquirens rationem, ob quam Joanni
 fuerit attributum munus baptizandi, in-
 quit: *Ut Dominus ipse qui dederat, cum servi
 Baptismum non sprevisset accipere, dedicaret hu-
 militatis viam, & quanti pendendum esset sum-
 mæ Baptismi, quo ipse baptizaturus erat, tali factio
 apertissime declararet. Videbat enim tanquam
 peritissimus medicus salutis æternæ, quorundam
 non defuturum tumorem, qui cum intellectu ve-
 ritatis, & probabilibus moribus ita profecis-
 sent, ut multis baptizatis vitæ, atque doctri-
 nâ se præponere minime dubitarent, superva-
 canem sibi esse crederent baptizari, quando
 ad illum mentis habitum se pervenisse crederent,
 ad quem multi baptizati adhuc ascendere cona-
 rentur.*

Quis ergo credat August. negasse om-
 nibus Catechumenis ante realem susceptionem
 Baptismi Fluminis gratiam justifican-
 tem? Sanè Cornelium fuisse iustum non
 posset clariùs docere, quam docuit c. 24.
 illis verbis: *Veraciter conicere possumus, quid
 valeat in parvulis Baptismi Sacramentum, ex
 circumcissione carnis, quam prior populus acce-
 pit, quam priusquam acciperet, iustificatus est
 Abraham, utique internâ Spiritus sancti
 gratiâ, sicut Cornelius etiam dono Spiritus san-
 cti priusquam baptizaretur datus est.*

Et paucis interpositis: *Sicut ergo in Abra-
 ham præcessit fidei iustitia, & accessit circum-*

*cisio signaculum iustitiæ fidei, ita in Cornelio
 præcessit sanctificatio spiritalis in dono Spiritus
 sancti, & accessit Sacramentum regenerationis
 in lavacro Baptismi.*

Porro ex his omnibus sic concludit c.
 25. *Quibus rebus omnibus ostenditur aliud esse
 Sacramentum Baptismi, aliud conversionem cor-
 dis, sed salutem hominis ex utroque compleri;
 nec si unum horum defuerit, ideo putare debe-
 mus consequens esse, ut & alterum deit, quia
 & illud sine isto potest esse in infante, & hoc
 sine illo potest esse in latrone, complemte Deo sive
 in illo, sive in isto, quod non ex voluntate de-
 fuisset. Cum verò ex voluntate alterum ho-
 rum defuerit, reatu hominem involvi, & Ba-
 ptismus quidem potest inesse ubi conversio cor-
 dis defuerit, Conversio autem cordis potest qui-
 dem inesse non percepto Baptismo, sed contempto
 Baptismo non potest. Neque enim ullo modo di-
 cenda est conversio cordis ad Deum, cum Dei
 Sacramentum contemnitur.*

Atque hoc solum voluit, quando su-
 pra c. 22. dixit, conversionem cordis iusti-
 ficare, cum ministerium Baptismi non contem-
 ptus religionis, sed articulus necessitatis excludit;
 non quasi perfecta Dei dilectio super om-
 nia, aut contritio charitate perfecta extra
 necessitatem non iustificet, sed quoniam
 illa haberi non potest, ubi adest contem-
 ptus Sacramenti necessarij ex jure divino
 positivo; quod verissimum est.

Necessarij dico, ex iure divino positivo.
 Quæris unde id sciam? Jam edissero.

CONCLUSIO IX.

Adulti sufficienter instructi, si
 desit iusta causa, jure divi-
 no Baptismi susceptionem
 diu differre prohibentur;
 convenit equidem duo Ba-
 ptismi solemnibus tempora, etsi
 multi adhuc restent menses,
 expectari.

D Ari aliquod præceptum Baptismi di-
 vinum positivum generaliter obli-
 gans omnes adultos qualitercumque ante
 Baptismum iustificatos, diximus in fine præ-
 cedentis sectionis, & ad minus probant hæc
 Scripturæ Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fue-
 rit &c.* Matth. ult. v. 19. *Et tunc docete omnes
 gentes baptizantes eos &c.* Mar. ult. v. 15. *Eun-
 tes in mundum universum predicare Evangelium*
 V u 2 *omni*

114.

Quæ iustifi-
 catio ha-
 beri non
 potest con-
 tempto Ba-
 ptismo.

115.
 Cuius præ-
 ceptum
 obligat om-
 nes adultos
 etiam ante
 iustificatos.
 Joan. 3.
 Matth. ult.
 Mar. ult.

116.
 Licet ante
 quam ba-
 ptizaretur
 fuerit iusti-
 ficatus.

omni creatura. Additur v. 16. Qui crediderit, & baptizatus fuerit salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur.

Obiectio solvitur.

Nec obstat quod non dicatur, vel baptizatus fuerit; tum quia hoc satis exprimitur in verbis Christi Joannis 3. Non potest introire in regnum Dei: tum maxime, quia voluit Christus in illo loco significare longe diversam esse necessitatem fidei, & Baptismatis; quippe sine reali actu fidei supernaturalis impossibile est ad ultimum placere Deo; possibile autem absque Baptismo realiter suscepto, ut mox ostendimus, per Baptismum in voto.

Replica solvitur.

Sed, inquis, quidni etiam sufficiat fides in voto? Respondeo nullus datur actus supernaturalis in quo fides virtualiter continetur, cum ipse sit primus actus & fundamentum ceterorum, juxta illud Trident. sess. 6. c. 8. Fides est humana salutis initium, fundamentum & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium pervenire. Sed de necessitate fidei in proprio tractatu.

Trident.

116. Ostenditur preceptum Baptismi primò ex particulari potestate data Apostolis.

Certe frustra daretur Apostolis particularis potestas predicandi Evangelium, & baptizandi, si illi qui precepti capaces sunt non tenerentur fidem, vel Baptismum suscipere. Quis dubitat Apostolos Actuum 2. & 3. baptizasse eos, qui priùs per Circumcisionem, aut aliud remedium erant justificati? Quare, nisi quia obligabantur ad Christianismum & ingressum Ecclesie, cujus janua est Baptismus; quemadmodum Circumcisio janua erat veteris legis, obligans etiam adultos alio remedio regeneratos?

Secundò ex Scriptura Joan. 3.

Et cui quæso primò omnium legitur Christus necessitatem Baptismi aperuisse? Nonne Nicodemo Principi Judæorum? Quibus verbis? Amen amen dico tibi, Joannis 3. v. 3. nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Indubie renatus erat Nicodemus per Sacramentum Circumcisionis, vel aliud remedium legis naturæ, & tamen à Christo audivit, nisi denuo renasceret per Baptismum post Evangelium promulgatum non visurum se regnum Dei.

117. Joan. 20.

Nescis quod ex illis verbis Joannis 20. v. 22. & 23. Accipite Spiritum sanctum quorum remisistis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt, quibus Christus instituit Sacramentum Pœnitentiæ, universa Ecclesia semper intellexerit integram peccatorum confessionem omnibus post Baptismum lapsis jure divino necessariam existere? Sed cur hoc? Quia qui habet potestatem ligandi peccatorem & excludendi

à regno cælorum, liquet profectò quod sit Judex necessarius; utpote qui per negationem veniæ relinquit peccatorem excludum.

Et ideo dicitur Confessarius accepisse claves cæli, quando enim alicui dantur claves domus clausæ, recursus ad ipsum fit medium necessarium, ut aliquis domum illam ingrediatur. Ergo similiter cum scriptum sit: Nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei; non potest introire in regnum Dei, liquet profectò ministerium Baptismi esse necessarium vel ad deletionem peccati originalis, quod occludit ingressum cæli, etiam parvulis; vel cerè ad evitandum peccatum mortale actuale, quod adultis, etiam præviè à peccato originali liberatis, mortem animæ adfert præsentem & sempiternam.

Hanc veritatem Catholicam quam videtur Trident. definitisse sess. 7. de Sacramento Baptismi can. 5. Si quis dixerit Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem; anathema sit: hanc, inquam, necessitatem antè Concil. expressis verbis tradidit Doctor Subtilis 4. dist. 4. q. 6. n. 2. Respondeo dicendum quod post Baptismum promulgatum per mandatum precepti, quilibet qui litercumque justificatus, qui non impleret illud preceptum, cum quo Deus non dispensavit specialiter, ut non teneretur ad illud, tenetur ad Baptismum affectu, & pro loco & tempore effecti, si manet viator nobiscum, quousque potest commode recipere in effecti.

Ratio fundamentalis est: Quia lex universaliter promulgata omnes obligat (universaliter dico illam promulgari, in cuius promulgatione non est aliqua exceptio personæ, sive cuiuscunque exceptio personæ vel circumscriptio circumstantiæ) tale fuit preceptum de Baptismo suscipiendo. Rationes congruentiæ

Prima; Quia congruum fuit omnes de lege Christiana habere unum signum, in quo convenirent inter se, & distinguerentur ab alijs. maxime illud signum, per quod ingrederentur observantiam huius legis: per eam enim susceptionem adscribuntur illi legi, & dicitur de familia Christi.

Secunda; Quia quilibet viator tenetur esse membrum Ecclesie militantis; non tantum in scientia divina, sed etiam quantum ad notitiam aliorum membrorum, quantum in se est: quia tenetur cum alijs membris communicare in his, qua pertinent ad observantiam legis, & eos non scandalizare. Si autem non acciperet Sacramentum, per quod fit membrum Ecclesie secundum iudicium Ecclesie, non esset apertus ad communionem cum alijs membris in multis adibus pertinentibus ad Ecclesiam, (puta, in susceptione

Sect. 4. De Subject. & prac. Baptif. Concl. 9. 341

tione ceterorum Sacramentorum) scandalizaret etiam active alia membra, quae haberent occasionem iudicandi ipsum continere communatatem.

Tertia; Quia qui potest ex actu facili magnam gratiam acquirere, si negligat illum actum, videtur gratiam continere, vel saltem eam non ita appetiari, quantum est appetibilis: sed ille qui non est baptizatus, quantumcumque aliter sit iustificatus, per actum facilem, scilicet per susceptionem Baptismi, potest magnam gratiam acquirere; quia quantumcumque perfectio de lege communi accedenti ad Baptismum, augetur gratia: ergo si negligat videtur continere gratiam, & dat alijs occasionem sic iudicandi.

120. Cui praec. pro latif. cerant D. Virgo & Apostoli,

Objicit sibi Primò: quia non legitur de Apostolis, nec de B. Virgine, quod fuerint baptizati. Respondet n. 3. probabile esse quòd Apostoli fuerint baptizati: Quia Christus, inquit, fecit eos sacerdotes, conferens eis in cena potestatem consociendi corpus Christi dicens, Quotiescumque &c. Et conferens eis post resurrectionem potestatem absolvendi Joannis 20. Quorum remisit &c. Contulit eis etiam officium baptizandi solemniter Matth. ult. Euntes baptizate &c. Ordo autem Sacerdotij supponit Baptismum, saltem de congruo, Extra. de Presb. non baptizato. c. Veniens.

Innoc. III. Cum Baptismus sit fundamentum omnium Sacramentorum,

Ubi Innoc. III. decernit juxta decreta Concilij apud Compendium celebrati, Presbyterum non baptizatum esse reordinandum post Baptismum ritè susceptum, cum, ut praemittitur, Baptismus sit fundamentum omnium Sacramentorum, & ubi fundamentum non est, superedificari non potest. Sic, inquam, decernit non obstante quòd aliquibus contrarium videretur propter hanc rationem:

Nam cum quis non solum per Sacramentum fidei, sed per fidem etiam Sacramenti efficiatur procul dabo membrum Christi (invisibile) & qui Christum habet per fidem, etiamsi Baptismum non habeat, habet utique fundamentum praeter quòd aliud poni non potest, quòd est Christus Iesus: superedificare posse videtur, sicut salutaria opera sic & qualibet Ecclesiastica Sacramenta. Quae ratio facile solvitur attentà visibilitate Ecclesiae Christi, ad quam indubie requiritur visibilitas membrorum per externam professionem fidei, quae fit in Baptismo.

Non sic opertum saluifero, rum,

Porrò cetera Sacramenta specialiter à Christo instituta sunt, ut renatis fonte Baptismatis, una sit pietas externa actionum, quibus à ceteris fidelibus seu infidelibus distinguantur. Unde definitur Ecclesia: Cœtus hominum Christianae fidei profes-

sione in Baptismate, & ceterorum Sacramentorum participatione, sub uno legitimo Pastore coadunatorum. At verò opera salutifera, sicuti ante Ecclesiam Christi communia erant, & proderant quibuscumque fidelibus iustis, ita eandem utilitatem retinent post ejus institutionem.

Cæterum, Baptismum Apostolorum probabiliter docuit D. Aug. Epist. 108. vide scilicet. 1. hujus disp. conclus. 1. ubi habes ejus verba. Euthymius in c. 3. Joannis sic inquit: Scribunt quidam Apostolorum temporibus proximi, quòd Christus Petrum, & Virginem Mariam baptizavit: Petrus verò reliquos Apostolos.

121. Baptismus Apostolorum docuerunt Patres, S. August. Euthymius.

Hanc traditionem Nicephorus Calixtus lib. 2. Hist. c. 3. alijs verbis proponit dicens: Divinus Evodius, & ipse Apostolorum successor fuit, in Commentarijs suis, praecipue autem in Epistola, quam Lumen inscripsit, haec quoque posuit: Christus, inquit, manibus ipse suis Petrum tantummodo baptizavit; Petrus porò Andream, & filios Zebedaei; ij deinceps reliquos Apostolos &c. Sed non sunt convenientia testimonia eorum, quoniam quòd unum asserit, alterum negat.

Nicephorus Calixtus.

Ut ut sit, potuit Christus per specialem dispensationem velle illos assumere sine Baptismo in familiam suam, & constituere Principes suae Ecclesiae; sicut etiam eos confirmavit per visibilem descensum Spiritus sancti in linguis igneis. An autem dispensaverit non legitur.

Scotus supra ait: Nec videtur necessitas quòd Christus cum Apostolis in hoc dispensaverit: quia nulla videtur ratio dispensandi, nec aliqua necessitas, vel utilitas consecuta; cum nec ipsi essent gratiores Deo per hoc quòd non baptizati: nec fuissent efficaciores Doctores in Ecclesia. Imò videtur quòd minus efficaces, quia minus valet Magister moralis, qui non vult opere complere, quòd docet, secundum Gregorium. Christus etiam in seipso voluit Baptismum suscipere, saltem Joannis, antequam legem Baptismi alijs imponeret, quia Actor. 1. dicitur; Cepit Iesus facere, & docere.

Scotus.

Magis dubitat Doctor an non dispensaverit Christus cum B. Virgine. Confimiliter, inquit, supponendum est de B. Virgine, quòd fuerit Baptizata: nisi forte ipsa sit excepta ab illa lege, & de ea fuisset ratio dispensandi: quia forte habuit in conceptione filij sui illam plenitudinem gratiae, ad quam Deus disposuit eam pervenire.

Objicit Secundo; baptizatus Baptismo Sanguinis non tenetur ad Baptismum Fluminis; ergo nec baptizatus Baptismo Fluminis.

122. Ab hac obligatione non liberatur Baptizatus Baptismo sanguinis.

Respondet n. 4. negando antecedens, V u 3

Si po- niss

Si postea est nobiscum viator.... hoc autem quod supponitur est bene possibile, sicut de quibusdam legitur, quod sum facti vis confessorum, quia susceperunt vis penas pro fide, propter quas tamen non sum mortui, Deo per miraculum mortem impediente. Si autem Baptismus Sanguinis sit completus ultimo extrinseco complemento, quia sic baptizatus moritur, & non remanet nobiscum viator, non est obligatus ad preceptum viatoris: Sacramenta autem non habent locum nisi pro statu vie.

123.
Neque frustra suscipitur
ante iustificatum,

Objicit Tertio; nullus tenetur recipere Sacramentum frustra, quia in operibus Dei nihil est frustra; sed Baptismus à iustificato frustra accipitur, cum non habeat effectum, qui est ablutio animæ à peccato; jam enim prius est ablutus.

Respondet supra negando Minorem: Quia gratia ibi augetur, nisi pervenerit ad terminum: & si forte prius pervenerit, additur ibi meritum obediendo precepto divino: nec etiam est frustra post plenitudinem gratiæ, si quis eam haberet, addere opera meritoria, juxta illud Christi Matth. 5. v. 16. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in caelis est.

124.

Objicit Quarto & ultimo: Injuria est Sacramento, facere quantum in se est, quod ipsum sit signum falsum; sed talis suscipiens facit hoc; quia caret tunc signato; quia tunc non dat gratiam; ergo &c.

Neque ipsum falsificat Sacramentum,

Respondet supra negando Minorem: Quia vel ibi confertur gratia aliqua, & tunc est signum practicum verum: vel nulla, si iam prius erat gratia perfecta, & tunc est signum verum practicum, non respectu eius quod est gratia in fieri, sed in esse; hoc est, ut loquitur 4. dist. 1. q. 6. n. 12. Quia gratiam significaret vel tunc fieri, vel prius datam tunc inesse.

125.

Sed instat: Saltem non habet secum significatum, scilicet abluitionem à peccato.

Respondet: Quod illa ablutio significatur, vel tunc in fieri, vel tamquam quæ nunc inest, vel tamquam insensenda quantum est ex parte Sacramenti, si scilicet aliquid inesset, à quo anima esset abluenda. Igitur ex mente Doctoris Subtilis verificatur forma Baptismatis in eo, qui non habet, nec unquam habuit peccatum originale, aut actuale.

Cum verificetur forma in eo qui nunquam habuit originale peccatum,

Confirmatur ex Baptismo adulti peccatoris valido, sed infirmi, qui non significat remissionem in facto, vel in fieri aliquid peccati; nam caret effectu gratiæ, per quam solam ex præsentis Dei ordinatione remittitur peccatum.

Sicuti verificatur in homine ficto vel hæretico,

Si ergo forma Baptismi vera est in homine ficto, aut hæretico, quamvis pro nunc sit incapax gratiæ, & per consequens re-

missionis peccatorum, quæ est principalis ejus effectus; quanto magis verificabitur in eo, qui capax est gratiæ, vel certe incapax, quia pervenit ad terminum, & nullum habuit peccatum, vel si habuit jam remissum est, atque ideo pro nunc incapax remissionis peccatorum; capax tamen omnium aliorum effectuum; ratione quorum vera est significatio formæ Baptismatis in hæretico, aut ficto?

Atque hac ratione B. Virgo, quæ caruit peccato originali, & libera fuit ab omni actu, per Baptismum accepisset characterem animæ impressum; nec non, secundum multorum opinionem, gratiam, etiam habitualementem; incorporata fuisset Ecclesiæ visibili; adimplevisset preceptum; ac denique reddita fuisset capax aliorum Sacramentorum.

Profecto si absolvitur forma à conferenda gratia, absolvitur etiam à connotatione, ac significatione peccati, quod solum connotat in quantum illud remittit actu per collationem gratiæ; quæ sola, ut dixi, habet annexam remissionem peccati, ejusque connotationem per modum termini à quo. Atque certum est Baptismum non semper practice significare saltem primam gratiam, ut patet in iustificatis per Baptismum in voto; ergo &c.

Si autem à me quaeritur quæ sit ergo essentialis significatio formæ Baptismatis? Respondeo duplicem habere significationem, unam speculativam ex institutione humana, quæ refertur ad abluitionem corporis, quæ in unoquoque habet locum, & nullatenus respicit peccatum esse, aut fuisset, vel remissionem ejus in effectu, aut virtute; cum ad alios fines, puta voluptatis, munditiei, aut salutis corporalis frequens sit usus balnearum.

Alter significatio est practica ex divina institutione, quæ instat signi sacramentalis quantum est ex parte sua confert gratiam remissionem peccati, adeoque remissionem peccati omnibus non ponentibus obicem, id est, subiecto capaci; gratiam, inquam, ejusdem speciei physiciæ cum illa, quæ confertur per Sacramentum Eucharistiæ; sicut ergo hæc non connotat peccatum esse, vel fuisse in communicante, ita nec illa in eo, qui baptizatur.

Baptismus quidem institutus est principaliter in remissionem peccatorum, secundum illud Symboli & Concilij Constantinopolitani: Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum; sed non totaliter, quia præter gratiam sanctificantem, per quam remittit peccata, si quæ invenit subiecto

Sect. 4. De Subject. & prac. Baptis. Concl. 9. 343

non remissa, in super animæ imprimit characterem indelebilem, quo fit membrum Ecclesiæ visibilis, capax cæterorum Sacramentorum.

128. Joannes in quo Baptizabat? Nonne in aqua in poenitentiam? Ego, inquit apud Math. c. 3. v. 11. *Baptizo vos in aqua in poenitentiam.* Et circumcisio quid significabat? Signum, inquit, erat foederis inter Deum & hominem, & professio Judaismi, & nota distinctiva Judæorum ab alijs Gæntibus.

Anne hoc solùm? Nonne & remedium fuit peccati originalis? Quid dicit Scriptura Gen. 17. v. 14. *Masculus cuius præputi caro circumcisus non fuerit, delebitur anima illa de populo suo.* Quare? Quia pactum meum in Adamo irritum fecit. Vide disp. 1. sect. 2. concl. 6. Vides, inquit D. Ambrosius lib. 2. in c. 2. Lucæ circa medium, omnem legis veteris seriem fuisse typum futuri; nam & Circumcisio purgationem significat delictorum.

S. Ambrosius. Equidem, *Quem nemo potest*, verba sunt D. Bern. ser. 1. de Circumc. Domini in principio, *arguere de peccato* (Christum intelligit) ipse peccati remedium, & verecundam pariter, & austerum sine ulla necessitate suscepit. Et infra: *Qui peccatum non fecit non dignatus est se peccatorem reputari.* Ergo Circumcisio signum erat peccati: confirmat Baptismus Joannis.

An propterea signa falsa in Christo? Quis credat? Non habuerunt quidem, nec habere poterant hanc significationem in Christo, sed alias. Circumcisio, inquit Bern. supra, *veritatem probat suscepto humanitatis*, confirmat legem à Christo datam, ostendit Christum esse de genere Abraham, cui promissus est, ut Judæi non haberent exculationem.

Si itaque Christus potuit circumcidi, potuit baptizari Baptismo Joannis: quidni B. Virgo, quamvis sine peccato originali concepta, & ab omni peccato actuali libera, in veritate potuit baptizari Baptismo Christi? Senius igitur formæ sacramentalis est: *Ego te corporaliter abluo, & confero tibi quantum est ex parte Dei & Sacramenti gratiam remissionem peccatorum, & actualiter remittentem, si peccata in sint, & legitime sis dispositus.*

129. Dices: ergo malè Concil. Milev. & ex illo Trident. colligunt ex forma Baptismi peccatum originale parvulorum. Hæc sunt verba Milevitani c. 2. *Item placuit ut quicumque parvulos recentes ab utero matrum baptizandos negat, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenera-*

tionis. Lavacro expietur, unde sit consequens, ut in eis forma Baptismatis in remissionem peccatorum non vera, sed falsa intelligatur; anathema sit.

Hunc Canonem transcripsit Concil. Trident. pauca additis sess. 5. in decreto de peccato originali §. 4. & tamen secundum jam dicta forma Baptismatis potest intelligi vera, etsi parvuli nihil ex Adam traherent originalis peccati.

Respondent aliqui per formam Partes illius Concilij non intellexisse formam essentialem, sed ceremonias Ecclesiæ; videlicet exorcismum, & alia quæ solent præmitti Baptismo solemniter. Vide dicta disp. 1. sect. 3. conclus. 1. & illa non sunt adhibita in Baptismo B. Virginis, neque præmittentur Baptismo eorum, de quibus certò constaret jam esse justificatos; de factò autem semper adhibentur in Baptismo parvulorum; quia sine speciali revelatione sciri non potest quemquam eorum esse justificatum per extraordinariam Dei providentiam; adultorum quoque justificatio regulariter est incerta, propter incertitudinem perfectæ contritionis, aut amoris Dei super omnia.

Sed contra ex D. Aug. lib. 2. de peccato originali c. 40. ubi sic ait: *Denique ipsa Ecclesiæ Sacramenta, quæ tam præca traditionis auctoritate concelebrant, ut osti (Pelagian) quamvis in parvulis existentem simulatione potius, quam veraciter fieri, non tamen acdeant aperta improbatione resuere. Ipsa, inquam, sanctæ Ecclesiæ Sacramenta satis indicant parvulos à partu etiam recentissimos per gratiam Christi de diaboli servitio liberari. Excepto enim quod in peccatore remissionem non fallaci, sed fidei mysterio baptizantur, etiam prius exorcizantur in eis, & exsufflatur potestas contraria, cui etiam verbis eorum, à quibus portantur sese renuntiare respondent. Ecce aperte distinguit formam Baptismatis in remissionem peccatorum ab exorcismis, & alijs ceremonijs, quæ solent præmitti Baptismo solemniter. Quapropter*

130. Respondet Secundò; Concilia loqui non solùm de toto ritu accidentali, sed etiam de ipso Sacramento, seu forma essentiali Baptismi; cuius significatio sacramentalis & practica ex subiecta materia foret falsa, nisi per eam in parvulis fieret remissio peccati originalis.

131. Explico, & expendo rationem illius decreti, quam ibidem Concil. Milevitani subiungit in hæc verba: *Quoniam non aliter intelligendum est, quod ait Apostolus Rom. 5. v. 12. Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors,* & ita

Per formam non solam intelligendo totum ritum accidentalem,

130. S. Augustinus

131. Sed etiam formam essentialem Baptismi

Ut colligitur ex Concilio Milevitano.

128. Math. 3.

Concl. 17.

S. Ambrosius.

S. Bernardus.

Circumcisio non fuit signum falsum in Christo.

Cur ergo Baptismus signum in B. v.

129.

Reste nihilominus ex forma Baptismi colligitur originale peccatum.

& ita in omnes homines pertransijt, in quo omnes peccaverunt, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, etiam parvuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in peccatorum remissionem veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione traxerunt.

Et Trident.

Addit Concil. Trident. Nisi enim quis renatus fuerit &c. Igitur fundamentum totius canonis petitur ex Scriptura, Traditione Ecclesiae, forma baptizandi & necessitate Baptismi.

132.

Supponit autem utrumque Concilium ex Apostolo Rom. 5. accedente Traditione sive communi intellectu Ecclesiae, omnes homines concipi, & nasci in peccato originali, nisi per privilegium quispiam eximatur, ut pie creditur de B. Virgine, quam propterea in fine excipit Trident. ab illo decreto dicens: Declarat tamen hac ipsa sancta Synodus non esse suae intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam Dei genitricem &c. Loquitur ergo non de quibuscumque parvulis, sed de infectis peccato originali.

Quae supponunt omnes secluso privilegio nasci in peccato originali.

133.

Item parvulos habere non posse actuale peccatum;

Supponit Secundò, parvulos non habere peccatum actuale, aut habere posse; quia non habent usum sui arbitrij sive in bonum, sive in malum; ac proinde non posse justificari per Baptismum in voto, hoc est, per actum contritionis aut amoris. Unde fit consequens eos veraciter baptizari in remissionem peccati originalis, contra errorem Caelestij, qui admittebat parvulos baptizari in remissionem peccatorum; non originalis, quod negabat; sed actualis per propriam voluntatem commissi.

Cujus opusculum docuit Caestius

Enimvero cum ex Traditione Apostolica, & ipso ritu Ecclesiae; fortè etiam ex ipsis verbis formae tunc consuetae, atque Pelagianis (quos ibi Concil. damnat) optimè notis & probatis, constaret parvulos baptizari in remissionem peccatorum, haud dubium quin in remissionem solius originalis.

Et sanè quòd Pelagiani concesserint Baptismum conferri parvulis in remissionem peccatorum ad oculum demonstratur ex ipsis Concilijs; anathema enim dicunt illis, qui vel negant parvulos baptizandos (à quo ipsi longè aberant, ut statim patebit) aut docent in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati; quae erat ipsissima Pelagianorum sententia; quod sic ostendo.

134.

Ipsè Caestius in libello Romae edito

(ut refert D. Aug. lib. 2. de Gratia Christi & peccato originali c. 5. & 6.) Infantes, inquit, debere baptizari in remissionem peccatorum, secundum regulam universalem Ecclesiae & secundum Evangelij sententiam confitemur. Sed non idcirco ut peccatum ex traduce firmare videamur; verum ne diversa Baptismatis genera facere videamur; quia (ut intelligit Petavius l. de Pelag. haeresi c. 6.) baptizantur eodem Baptismo, quo alij in peccata lapsi, seu Baptismo ex se idoneo ad peccata remittenda.

Accedant verba D. August. supra c. 17. Nam neque parvulus negant (Pelagius & Caestius) Baptismi Sacramentum, neque absque redemptione Christi aliquibus eorum regna promittunt.

Sed quomodo redemptio, si nulla omnino culpa aut debitum? Sequentia verba lego apud D. Aug. lib. 1. de Peccat. merit. cap. 34. Fatentur (Pelagiani) etiam in parvulis per Baptismum remissionem fieri peccatorum. Nec mirum, non enim redemptio alio modo posset intelligi. Non tamen originaliter, inquit, sed in vita iam propria postquam nati sunt, peccatum habere caperunt. Et infra:

Proinde isti posteriores intendo Scripturas, & auctoritatem totius Ecclesiae, & formam ipsius Sacramenti, bene viderunt per Baptismum in parvulis peccatorum fieri remissionem, sed ut originale esset, quidquid illud in eis est, vel nolent dicere, vel videre non possunt. Illi autem priores in ipsa natura humana, quae ab omnibus ut consideretur in promptu est, bene viderunt quòd facile fuit atatem illam in sua iam vita propria nihil peccati potuisse contrahere, sed ne peccatum originale facerentur, nullum esse omnino peccatum in parvulis dicunt. Ideoque absolute negant parvulis Baptismum, ne scilicet in eis forma essentialis Baptismatis in remissionem peccatorum falsa intelligatur.

Hanc duplicem haeresim damnat Concil. Milevitanum, cui D. August. interfuit, similiter Concil. Trident. Unde non fuit intentio istorum Conciliorum ex veritate essentialis formae Baptismatis efficaciter concludere peccatum originale in unoquoque subiecto hujus Sacramenti; sed ex veritate formae in remissionem peccatorum, inferre peccatum originale in parvulis, extraordinario medio non justificatis. Virgo autem Beata, etsi verè fuerit baptizata eadem formâ, quâ jam parvuli, tamen non in remissionem peccatorum, uti illi.

Arguis rursùm; Beata Virgo non fuit capax poenitentiae; ergo neque Sacramenti regenerationis. Consequentia probatur; quia Sacramentum poenitentiae non magis respicit peccatum actuale post Baptismum commissum.

commisum, quam Baptismus peccatum originale, aut actuale ante commissum.

Respondeo negando consequentiam, & ejus probationem: nam ut docet Trident. sess. 14. c. 3. Quasi materia Sacramenti Pœnitentiæ sunt ipsius pœnitentiæ actus, nempe contritio, confessio & satisfactio. Porro contritio est dolor animi & detestatio de peccato commisso; quod proinde est materia circa quam. At verò materia Baptismi non est peccatum originale vel actuale; sed aqua & ablutio corporis; quæ constant nihilum dicere ordinem essentialem ad aliquod peccatum; adeoque veraciter abluì potest corpus, cujus anima nullo umquam tempore obnoxia fuit peccato: dolere autem non potest quisquam de peccato, aut cogitare peccatum; aut pro peccato satisfacere; & per consequens nec absolutionem à peccato accipere, qui semper ab omni culpa exitit immunis.

Non ergo ideo Pœnitentiæ dicitur ordinem ad peccatum præteritum, quia instituta est contra peccatum; hoc enim etiam convenit Baptismo; sed ex modo speciali suæ institutionis, ratione cujus respicit peccatum, ut materiam, circa quam perficitur ordo judicialis sive judicium, ad cujus normam instituta est, & exercetur potestas ligandi atque solvendi; ideoque requiritur peccatum esse, vel fuisse, de quo per se cognoscit: Baptismus autem respicit peccatum tantum ut terminum à quo, si inest; adeoque ex conditione subjecti, non ex conditione materiæ aut formæ.

Quæ cum ita sint, sequitur adultum quantumcumque justificatum; in periculo mortis constitutum, teneri absque dilatione suscipere Baptismus: quippe cum semel in vita debeatur eum recipere, & per illum in Ecclesiam militantem introire, vel tunc saltem obligatur ad ejus susceptionem.

Porro extra periculum mortis, quandoquidem non sit jure divino certum aliquod tempus præfixum, sicut erat Circumcisioni octavus dies, DD. (quorum sensus multum momenti habet in legis divinæ interpretatione) unanimiter statuunt primum tempus opportunum post sufficientem instructionem, nisi adsit rationalis causa differendi.

Enimverò cum quilibet obligetur aliquando per susceptionem Baptismi ingredi Ecclesiam Christi, & fieri membrum ejus visibile, vel tunc obligatur, cum nulla sit ratio cur potius alio tempore intermedio; vel non nisi in articulo

mortis, quod absolum apparet, & contrarium menti instituentis. Siquidem status hujus vitæ est status Ecclesiæ militantis. Quòd si omnes differre possent Baptismum usque ad mortem, certè vix ulla esset Ecclesia militans.

Bene dixit D. Chrysof. in Epistolam ad Heb. homilia 13. ad c. 7. & refertur de consec. dist. 4. c. 128. Quando quis propere peccat, ut sanctum Baptisma in novissima sua expiratione suscipiat, fortassis non adipsiscitur. Et credite mihi: non terrens vos dico, quod diciturus sum. Multos novi, qui hoc passim sunt, qui sine Baptismatis multa peccabant, circa diem autem mortis discesserunt vacui. Deus enim propter hoc Baptisma tribuit, ut solvat peccata, non ut addat. Si verò quis ad hoc venturum Baptismate, ut ampliora delinquat, ipsum sit negligentis causa.

Profectò non sufficit in Ecclesia mori, sed oportet in ea vivere: ideo namque Christus instituit Ecclesiæ Pastores, à quibus homines in Ecclesia regerentur, & dedit eis Sacramenta iterabilia, quibus continuo pascerentur: ac proinde sine suo frustrarentur tam Baptismus ipse, quam cætera Sacramenta, quorum non baptizatus est incapax, & per Baptismum fit capax.

Itaque (& est ratio à priori) videtur ita à Christo institutum hoc Sacramentum, ut cum primum commodè potest suscipi, id est, quando nulla est ratio differendi, suscipiatur; cum non solum in remissionem peccatorum (uti Pœnitentiæ & contritio, quæ non obligant ad statim) sit institutum; sed etiam ut quisque fidem Catholicam profiteatur; ob quod in ipsa forma invocatio SS. Trinitatis continetur.

Quare sicuti ex præcepto fidei tenetur quisque credere quam primum mysteria fidei satis ipsi sunt proposita; sic & eandem debet exterius profiteri in hoc Sacramento, quo recipitur ad cætum à Christo fundatum, ut subditus sit ejus capiti, & capax cæterorum Sacramentorum. Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Roman. 10. vers. 10.

Cum hac tamen differentia, quòd sæpe possit ad aliquod tempus differri illa externa confessio, quæ fit per Sacramentum Baptismi, propter varia impedimenta occurrentia, de quibus statim; fides autem interna semper obliget hoc ipso quò adeò perfectè motiva credibilitatis sunt proposita homini, ut non maneat amplius aliquid rationabiliter considerandum, hoc est, quando evidentia credibi-

X x

credibi-

Hujus enim quasi materia sunt actus pœnitentiæ juxta T. id.

Necessario supponentes peccatum:

Circa quod perficitur ordo judicialis.

Baptismus respicit peccatum ut terminum à quo, si inest subiecto.

136.

Ad illum suscipiendum obligatur adultus,

Pro prima oportunitate extra mortis periculum.

S. Chrysof.

Ne Baptismus, aliæque Sacramenta sine suo fructu fruantur.

137.

Baptismus enim est quædam externa fidei professio.

Rom. 10.

138.

Quæ sæpe potest ad aliquod tempus differri,

licet fides interna statim obliget propositis creditilitatis motivis.

credibilitatis determinat hominem ad iudicandum se peccatum, si hinc & nunc dubitet de existentia revelationis.

Ratio in promptu est, tum quia prima veritas hoc instar homagij ac primitiarum seu primi tributi exigit; tum quia fides est cultus & reverentia, quæ debetur auctoritati divinæ aliquid nobis proponenti & testificanti, sicuti debetur cultus ac reverentia Regi nobis occurrenti. Vel sic: quia moraliter loquendo, quando in homine prius incredulo nulla amplius subest ratio dubitandi, fieri non potest ut talis merè negativè se habeat; sed, cum semper maneat proposita divina auctoritas revelans, illicò non credens, censetur id facere ex aliqua positiva discredentia, aut certè hæsitacione seu dubitatione circa objecta fidei, vel eorum veritatem, quod indubiè repugnat præcepto fidei, quo obligamur non dubitare, minùs discredere articulo à prima veritate revelato, & proposito cum evidentiã credibilitatis.

Utere cultus debitus auctoritati divinæ

Nisi quis se habeat merè negativè

Quod fieri possit quidam asserit

139.

Contradictente Lugone,

Ex eo quòd fides intercedat sic quidam culcus.

Cæterò quoniam si quis merè negativè se haberet, cogitans hoc modo: Ego volo elicere actum fidei, quando tempus præcepti determinate adert, necdum tamen volo isti eliciendo incumbere, etsi nolim discredere, aut etiam dubitare: si, inquam, talis aliquis esset, non satis apparet, quare graviter obligaretur ad eliciendum actum fidei quàm primùm physicè loquendo; sicut homo perveniens ad usum rationis, non debet primo instanti, quo ei divina bonitas proponitur, elicere actum amoris, sed omnino sufficit, quòd saltem non nimis diu differat. Idem ergo sufficit in præsentem.

Responderi possit ex Lugone de Pœnitentia disp. 7. sect. 11. n. 233. negando consequentiam. Differentiam colligit ex ipsa conditione cultus & reverentiæ, cujus præceptum affirmativum (de illo enim loquimur; nam negativum proculdubio obligat pro semper) tum maximè videtur obligare, quando occurrit, aut loquitur nobis ille, qui coli debet, ipsaque dilatio cultus, irreverentia quædam est. Porro cultus fidei tunc potissimum debetur, quando loquitur aliquis nobis, cui fidem oportet adhibere; pro illo quippe instanti fidem exigit, cum omnis locutio tendat ad hoc, ut eadem fiat mens & sensus utriusque. Amor autem non magis positivè debetur, quando præsens occurrit, qui amari debet, quàm dum est absens. Sic filius, si patri venienti non assurgat, aut eidem aliquid asseveranti non credat, facit contra reverentiam patri debitam, quæ pro eo maximè tempore obligat: si tamen patrem non amat positivè,

quando ei præsens adest, non facit contra debitum amandi, si eum tempore debito diligat; neque enim amandi tempus illud magis est quàm aliud, sicut colendi.

Sed, ut verum fatear, hæc non probant, nisi amorem diutius posse differri, quàm fidem; hæc autem in ipso instanti physico, quo objectum est sufficienter credibile, debere elici minimè evincunt. Nam gratis concesso, fidem esse quemdam cultum, & non potius actum virtutis à religione, & ceterisque distinctæ, cujus honestas est adherere Deo super omnia per intellectum; sicuti honestas amoris divini est adherere Deo super omnia per voluntatem; illo, inquam, admissio, unde constat me debere quàm primùm physicè Regi occurrenti exhibere cultum v. g. genuflexionem, aut depositionem pilei? Quare non sufficit, quòd statim moraliter assurgam, aut genuflexam, aut pileum deponam?

Certè nemo circumstantium parvulam moram irreverentiam interpretatur, & existimabimus Deum tam rigidum exactorem cultus sui, ut quamlibet minimam physicam dilationem actus fidei, hominis alioquin parati ad credendum, reputer positivam sui inhonorationem?

Confirmatur à simili; qui vocet religionem ingredi sine determinatione temporis, nequaquam tenetur quàm primùm physicè exple votum, licet scriptum sit Deuteron. 23. vers. 21. Cum votum voreris Domino Deo tuo, non tardabis reddere; quia requirit illud Dominus Deus tuus; & simonius fueris, reputabitur tibi in peccatum. Et Eccle. 5. vers. 3. Si quid vovisti Deo, ut moreris reddere. Sed sufficit adimpletio statim moraliter loquendo, id est, pro prima opportunitate; illaque requiritur, eò quòd vi voti istius totam vitam suam, & vitæ tempus offerat & consecret ad illum statum.

Ergo similiter præceptum divinum assumendi Religionem Christianam, obligat quàm primùm, id est, ejus adimpletio diu sine justa causa differri non potest, tum quia Deus exigit, ut totum tempus vitæ nostræ ipsi offeramus & consecremus ad statum Christianitatis; tum propter multa bona, quæ susceptionem Baptismi consequuntur, ut sunt fructuosa receptio aliorum Sacramentorum, participatio jurium Ecclesiæ, & translatio hominis à statu damnationis ad statum filiorum Dei ac æternæ salutis, quæ alioquin propter periculum subitanæ mortis, ut ex Sancto Chryloto supra audivimus, sepius evacuatur.

Nec obstat quòd præceptum confessionis

Secl. 4. De Subject. & prac. Baptis. Concl. 9. 347

Ratio qua
re Pœni-
tentia po-
tius possit
differri
quam Ba-
ptismus.

tionis non obliget statim post peccatum, siquidem confessio non est spiritualis regeneratio, neque fundamentum Christianæ Religionis, minùs janua Ecclesiæ, sicuti Baptismus; sed solum præcipitur ex tua institutione in remissionem peccatorum; quæ quidem necessaria est ad salutem; sed sufficienter haberi potest per Pœnitentiam virtutem; quamvis nec hæc statim obliget post peccatum commissum, ut proprio loco videbimus, adstipulante communi praxi & sensu fidelium; quæ tamen in præfenti confirmant nostram conclusionem; mirantur siquidem & plerumque scandalizantur fideles, si videant quempiam sine justa causâ diutiùs differre Baptismum.

iplos dies, si nihil impediat, Baptismum differri convenit. Quæ est ultima pars conclusionis.

Ut autem ostendat non esse strictam obligationem continuò addit: *Verum si circa aut post tempus Pentecostes aliqui conversi fuerint, qui agrè serant suum Baptisma in longum tempus differri, & ad illud festinent, instructiq; ac ritè parati esse noscantur, citius baptizari possunt.*

Licet non præceptum.

Ubi clarè supponit posse differri, & esse consultum, si non agrè serant, nec ita festinent, esto sint satis instructi, juxta regulam generalem, quam præmiserat: *Debet &c. à qua generali regula facit exceptionem, permittens non differri, si agrè serant &c.*

Igitur dilatio ista ex mente Pontificis, vel non est nimia per se loquendo; vel saltem, quod verius existimo, fulcitur rationabili causâ; tum ut sit conformitas cum instituto Apostolico, tum ob rationem temporis specialiter ad hoc mysterium accommodati, scilicet passionis ac resurrectionis Christi, atque missionis Spiritûs sancti per abundantiam gratiarum in Pentecoste; tum ob majorem solemnitatem.

143.

Ex quo patet talem dilationem esse rationabilem;

Alioquin sicut illi, qui dicunt præceptum pœnitentiæ, aut amoris Dei non obligare solum in articulo mortis; sed etiam aliquoties in vita, sic ut non possit nimium differri; docent tamen tempus illud non consistere in indivisibili; sed posse differri per unum, duos aut tres annos, sic fortè dici possit, præceptum Baptismi obligare, ut non nimium differatur, æquidem non fore nimium, etsi per duos aut tres annos differatur.

Imò fortè longiore;

Nec video quid efficaciter objici possit præter communem sensum & praxim fidelium, qui minùs solliciti esse solent pro pœnitentiâ aut amore Dei, quàm pro Baptismo. Omitto aliquibus parùm probabile videri, pœnitentiâ, aut amorem Dei non obligare ex jure divino intra duos aut tres annos, de quo alibi.

Nisi obstaret praxis & sensus fidelium.

Dices; moraliter impossibile est hominem post Baptismum non peccare; ergo consultius est differre Baptismum usque in finem vitæ, ad recipiendam plenam omnium peccatorum remissionem quoad culpam & penam.

146. Obiectio;

Respondet, hanc utilitatem, accedente incertitudine, nullam debere reputari in consideratione illius, quæ sequitur ex susceptione Baptismi, ut consideranti facillè patebit ex dictis, potissimum cum & ipse Baptismus conferat gratiam habitualem & actuaalem ad imposterum peccata vitanda.

Responsio;

X x 2 Impono

143. Quilibet irrationabilis dilatio Baptismi non est mortalis.

Quilibet rationabilis nullum est peccatum.

Ut evidens est exemplo Sanctorum.

144. Olim differrebat utique ad certâ tempora;

Rit. Rom.

Si dixeris olim poterat differri Baptismus, etiam satis instructorum, imò debebat extra periculum vitæ, usque ad tempus Paschæ aut Pentecostes: Respondent aliqui jam cessante hæc lege, id non licere.

Sed non credo; quippe decet Baptismum adultorum, inquit Rit. Rom. Tit. de Baptismo §. de Baptismo adultorum, ex Apostolico instituto in Sabbato sancto Paschatis vel Pentecostes solemniter celebrari; quod etsi non obliget amplius, cur tamen non sit licitum, imò consultum servare?

Unde subiungit Rituale: *Quare, si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi, in*

Quod & modollicitum & consultum.

147.
Quam
possint &
debeant
baptizari.

Impono finem huic Sectioni, & dico, quod omnis & solus homo viator non baptizatus, qui corporaliter potest abluī, potest, & debet baptizari, nisi de quibusdam aliter ex speciali Dei providentia fuerit ordinatum. Unde neque Angeli neque homines in termino constituti, aut creaturæ inferiores baptizari possunt, minus debent. Similiter Satyri, aut geniti ex femina & bruto non sunt baptizandi: uti nec fetus extinctus, aut nondum animatus animā rationali.

An inter illos computandum sit monstrum. Rit. Rom.

Porro de monstris observetur Rit. Rom. tit. de Sacramento Baptismi. §. de Baptizandis parvulis ibi: *Monstrum quod humanam speciem non pre se ferat baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub hac conditione: Si tu es homo, ego te baptizo &c. Illud vero, de quo dubium est, mare aut plures sint persone, non baptizetur,*

donec id discernatur. Discerni autem potest, si habeat unum vel plura capita, unum vel plura pectora: tunc enim totidem erant corda & anima, hominesq; distincti, & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi, unicuique dicendo: Ego te baptizo &c. Si vero periculum mortis imminet, tempusq; non suppetat, ut singuli separatim baptizentur, poterit minister singulorum capitibus aquam infundens omnes simul baptizare, dicendo: Ego vos baptizo &c.

Quando vero non est certum in ministro esse duas personas, vel quia duo capita, & duo pectora non habet bene distincta, tunc debet primum unus absolute baptizari, & postea alter sub conditione hoc modo: Si non es baptizatus ego te baptizo &c.

Et hæcenus de materia & forma Baptismi, de causis subiectiva & finali; quid superest nisi causa efficiens? de hac igitur erit

SECTIO QUINTA.

De Ministro Baptismi.

Baptismus ministratur vel solemniter cum ceremonijs ab Ecclesia præscriptis, vel privatim sine illis; vel validè tantum, vel validè iuxta ac licitè. Nec dubitandum quin plures homines possint esse ministri Baptismi privati, quam solemnisi, Baptismi validi tantum, quam validi iuxta ac liciti. Si autem à me queritur, quis sit minister Baptismi privati, citius respondeo:

CONCLUSIO I.

Quilibet homo viator ratione utens validè semper, & in necessitate licitè ministrat Baptismum privatim, servato tamen ordine.

2.
Quis sit minister Baptismi resolvitur ex Concilio Florentino.

Est indubitata post decretum Eugenij in Concilio Florentino, ubi de ministro Baptismi sic inquit Pontifex: *Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare. In causa autem necessitatis, non solum Sacerdos vel Diaconus; sed etiam laicus, & mulier, imò etiam paganus, & hæreticus baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesie, & facere intendat quod facit Ec-*

clesia. In qua definitione enumerantur omnes illi, de quibus potest esse aliqua dubitatio, & aliquando fuit.

Nec obstat quod loquatur in casu necessitatis; quia agit de Baptismo licito. Porro generaliter Baptismum à quocumque collatum, sive in necessitate, sive extra valere, decretum in Concilio Lateranensi sub Innoc. III. & refertur. c. *Firmiter* de summa Trinitate ibi: *Sacramentum vero Baptismi... tam parvulo quam adultis in forma Ecclesie à quacunque ritè collatum, id est, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, proficit ad salutem.*

Et in particulari de hæreticis idipsum definit Trident. sess. 7. de Baptismo can. 4. his verbis: *Si quis dixerit Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, anathema sit. Ubi nulla sit mentio necessitatis.*

Idem statuit de Judæo Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 104. & refertur de Consec. dist. 4. c. 24. *A quodam, inquit, Iudæo nescitis, utrum Christiano, an Pagano, multos in patria vestra baptizatos asseritis, & quid de his sit agendum consulitis. His profecto si in nomine Sanctæ Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in Actibus Apostolorum legitur baptizati sunt... constat eos non esse denudè baptizandos. Quis autem nesciat raro occurrere casum necessitatis? Quo-*